

MACHE

ВЕРТЕР

НАРОДНА
ОПЕРА
РУСЕ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000890793

ВЕРТЕР

опера от Жул Масне

сезон 1970/1971

490847

ЖУЛ МАСНЕ (1842–1912 г.) е един от най-изтъкнатите представители на френската лирична опера. Получава музикалното си образование в Парижката консерватория, където учи композиция при Амброаз Тома. Почти всичките му произведения са предназначени за сцената. Написал е около 25 опери със светски и религиозни сюжети, най-популярните между които са „Мария Магдалена“ (библейска драма в 4 д.), „Иродиада“, „Танс“, „Манон“, „Вертер“, „Дон Кихот“, „Сафо“ и др. Почти всяка творба на Масне има за основа високо-художествено литературно произведение: „Вертер“ е едно от най-връхните постижения на френската лирична опера. Известният и много нашумял роман на Гьоте „Страданията на младия Вертер“ написан през неговите младежки години, предначертал една цяла романтична епоха, е бил основен материал за написването на операта. Интересни са спомените на самия композитор по повод идеята за написването на „Вертер“ отразени в мемоарната книга „Монте спомени“ издадена след смъртта му. През 1882 год. Масне пътувал в Германия със своя либретист, публициста Жорж Хартман, за да присъствуват на спектакъла на „Парсифал“ в Байройт. Не случайно Хартман се постарал пътят им да мине през Вецлар. Масне бил очарован от романтиката на старинния немски град. Жорж Хартман му дал френския превод на Гьотевия роман и го завел в една малка крайградска кръчмичка обвита в бръшлян и рози и го оставил, като сам цитирал по-късно „на самотата, книгата и бирата“. Масне признава, че веднага бил завладян и развълнуван от сюжета, а стиховете на Осейн „защо ме будиш ти, о, лъх на пролетта.“, „го довели до екстаз и сълзи бликнали в очите му.

Първият проект на либретото е направено от Жорж Хартман и Пол Милне през същата 1882 год. По-късно към двамата се присъединява и сценаристът Едуард Бло. Първите тактове на своята творба Масне написа през пролетта на 1885 год. Композиторът работи трескаво, но готовата опера не намира веднага своята сценична реализация. Трагична случайност става причина премиерата на Вертер да не се осъществи във Франция. Директорът на „Опера Комик“ поканил Масне на разговор във връзка сключването на договор за поставянето на операта. През ноща срещу определената дата избухнал пожар и „Опера Комик“ изгоряла. Едва две години по-късно на 16. II. 1892 год. премиерата на операта се е състояла във Виена. Следствие на то-

ва, че в повечето случаи, Масне приема известни литературни произведения за основа на сюжетите за своите опери, то те отразяват не непосредствените наблюдения на автора върху живота, а са отражение на чужди форми и сюжети и от тук на твърде разнообразни и разнородни схващания върху живота. Въпреки това, оперите на Масне притежават едно обединяващо единство. Това е изключителната чувствителност и изтънченост в обрисовката на депресивни състояния и трагични съдби. От тук произлиза и основната меланхолична линия в музикалния израз на Масне. С високата си професионалност и богатството на музикалните средства, партитурата на Масне напомня сензационните опери на веристите, но при него същността на драматичния ефект не е така груб и натуралистичен. Характерна особеност за Масне е широката симфонична основа на произведението, която притежава не само лайтмотивна техника, но и отенъци на звукоизобразителност и илюстративност. Въпреки, че си служи изключително с лайтмотивната техника той изхвърля понякога лайтмотива, за да го замени с някоя лирична ария — куплета на Осейн „защо ме будиш ти, о лъх на пролетта“. Някои от лайтмотивите имат установени вече названия „без надеждността на Вертер“, „стремежът на Вертер“ и др. Но те са мелодични ситуации, изразяват чувства и техния успех се дължи на емоционалното им възприятие от публиката.

Масне с богато чувство за форма, създава музикално-то единство на големите сцени, но в тяхната граница използва още и отделния музикален номер. Всяка опера има свой локален колорит.

Характерна черта за Масне е психологическият подход към образите и тяхните взаимоотношения. Всяка от главните роли, най-вече Вертер и Шарлота са музикално драматургически изработени до най-малката подробност. Масне е признат и като идеален интерпретатор на женските чувства. Всяка от неговите героини — Анита Наварска, Танс, Манон, Сафо, живее свой особен живот. Богат на емоционалност и развитие е и образа на Шарлота. Тя е равностоен партньор на главния герой на операта — Вертер. Вертер не е интересен субект открояващ се от общото ниво поради свои, лични негови, болезнени представи и комплекси. Той е представител на едно ново общество, различно от ретроградността и ограничеността на немското бюргерство. Той е изпреварил своята епоха и носи духа на ново философско-естетическо отношение към живота. Шарлота е предста-

бителка и носителка на други норми — нормите на своето време и общество, но тя по нравствена сила прераства в героиня в IV-то действие. Шарлота премахва всички преграни към любовта си. Станала е независим, силен човек, който напълно разбира Вертер и смисъла на неговата смърт.

До голяма степен образът на Вертер има биографичен характер, свързан с младежките години и увлечения на самия Гьоте.

Въпреки, че операта не носи особено силно изявен социално-идеологичен акцент, то тя вълнува със своето емоционално-естетическо въздействие, възпитаващо публиката в красотата на възвишени човешки взаимоотношения и стремежи.

В Е Р Т Е Р

Лирична опера в 4 действия от Жул Масне

Либрето от Ед. Бло, П. Милне и Ж. Хартман

По романа на Гюте: „Страданията на младия Вертер“

Диригент: Тодор Стоев

Режисьор: Цветана Андреева

Художник: Константин Радев

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:

ВЕРТЕР

АЛБЕРТ

СЪДИЯТА

ШМИДТ

приятели на Съдията

ИОХАН

БРЮЛМАН

ШАРЛОТА

дъщери на Съдията

СОФИ

КЕТХЕН

ТЕНОР

БАРИТОН

БАС

ТЕНОР

БАС

БАРИТОН

МЕЦОСОПРАН

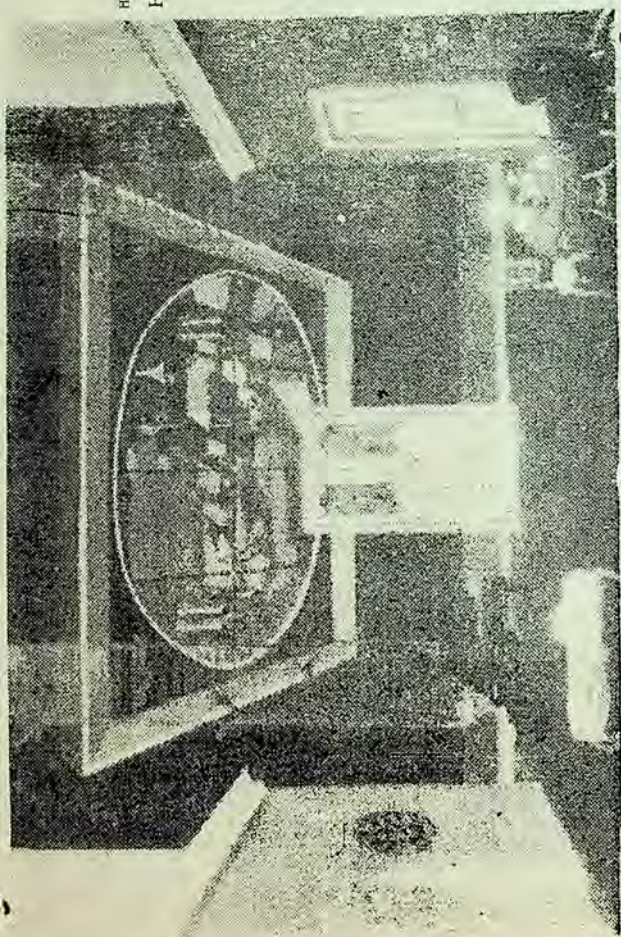
СОПРАН

СОПРАН

Гости, деца, жители на Вецлар.

Действието се развива в околността на Франкфурт през 1772 година.

проект за декор
Константин Радее

СЪДЪРЖАНИЕ

I действие

Малък градец в околността на Франкфурт. Тук живее със семейството си състоящо се от 6 малки деца и две големи девойки—мечтателната Шарлота и жизнерадостната Софи, овдовения съдия дьо Бали. Шарлота е по-голямата и се грижи за малките като майка. Със семейството се запознава младият и романтичен Вертер, който се влюбва в очарователната Шарлота, която за съжаление е обещала на смъртното легло на майка си да се ожени за Алберт.

II действие

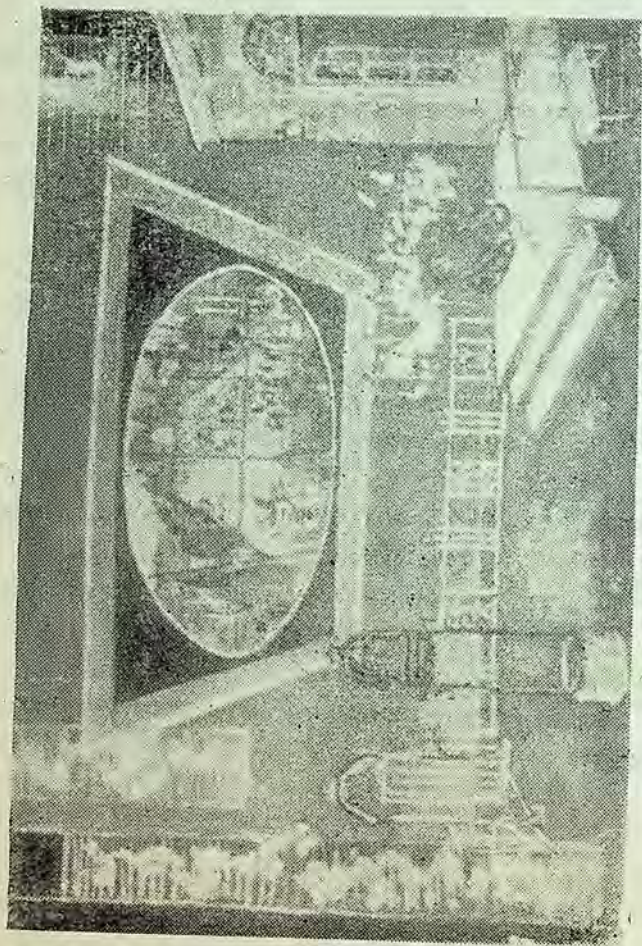
Площад в градчето. Неделя, — прекрасен септемвриски ден. Минали са няколко месеца от женитбата на Шарлота и Алберт. Любов и ревност измъчват Вертер.

„Само дружба изпълва сърцето ми“—уверява той Алберт, но останал насаме със Шарлота той непрекъснато я уверява в своята страстна любов.

Шарлота всячески се старае да остане вярна на съпругеския си дълг. Тя моли Вертер да замине. Нека замине и се върне за Рождество Христово.

Вертер е отчаян и една мисъл го завладява — мисълта за смъртта.

проект за денор
Константин Радев

III действие

В дома на Шарлота в навечернето на Рождество.

Дълбоко замислена Шарлота седнала в креслото държи в ръцете си и препрочита писмата на Вертер.

Появява се Вертер, — той се връща на уречения ден и ѝ припомня щастливите дни, когато заедно са чели стихове от Осееи. Разчувствувана, Шарлота пада в неговите обятия, но овладявайки се, се откъсва от него и избягва. Отчаян, Вертер напуска дома на Шарлота.

Слуга на Вертер идва с писмо, с което той моли Алберт да му услужи със pistolетите си.

Подчинявайки се на нареждането на мъжа си, Шарлота предава оръжието на слугата, миг обаче след това, опомняйки се, тя тича към дома на Вертер, за да предотврати бедата, която предчувствува.

IV действие

първа картина

Нощ пред Рождество. Луната ярко осветява покритите със снежна покривка дървета и покриви.

Внезапно се чува звук от изстрел.

втора картина

Кабинета на Вертер. Влиза разстроена Шарлота. В ужас от станалото тя уверява умиращия Вертер, че обича само него.

Щастлив, че е обичан от любимата жена, Вертер умира в нейните ръце.

